

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Факультет соціальної та психологічної освіти
Кафедра соціальних і правових дисциплін

«Затверджую»

В. о. завідувача кафедри
соціальних і правових дисциплін

Анатолій БЕРЖАНІР

« 30» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 1 ФІЛОСОФІЯ ТА СОЦІОЛОГІЯ ОСВІТИ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітньо-професійна програма: Психологія

Робоча програма з дисципліни «Філософія та соціологія освіти» для здобувачів спеціальності 053 Психологія другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробник: Бержанір Анатолій Леонідович, доцент, кандидат соціологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальних і правових дисциплін
Протокол № 1 від «30» серпня 2023 року

В. о. завідувача кафедри соціальних і правових дисциплін

_____ Анатолій БЕРЖАНІР

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії факультету соціальної та психологічної освіти

_____ Галина БОНДАРЕНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	нормативна	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	3/90
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні:	30	6
Лекційні	14	2
Семінарські / Практичні	16	4
Лабораторні	–	–
Самостійна робота	50	74
Індивідуальні завдання	10	10
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: здобуття здобувачами на теоретико-методологічному рівні знань про сферу освіти, формування філософського розуміння ідеї освіти як соціокультурного феномену та вироблення їх власної світоглядної концепції освіти; формування знань про роль освіти в суспільстві, взаємозв'язку освіти з іншими підсистемами суспільства, механізми взаємовпливу соціальної та педагогічної систем.

Завдання: ознайомити здобувачів з особливостями предметної ідентифікації філософії освіти та актуальними проблемами, що досліджуються нею; сприяти розвитку критичного, креативного та рефлексивного мислення здобувачів; формувати методологічну компетентність здобувачів; розкрити роль і місце освіти в соціальному розвитку суспільства, шляху включення молоді у соціальне управління та самоврядування; формувати у здобувачів науковий підхід до вивчення закономірностей становлення, розвитку й функціонування системи освіти та її елементів; генерувати знання про соціологію освіти як спеціальну соціологічну теорію і її місце у системі соціологічного знання та інших соціальних наук; сформувати розуміння основних глобальних тенденцій у розвитку освіти та причин її кризи; продукувати уміння аналізувати проблеми вітчизняної системи освіти та напрями її реформування; забезпечити навички роботи із соціологічним інструментарієм і можливостями його застосування для вивчення проблем освітньої сфери та використання у педагогічній роботі.

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі набувають такі **компетентності:**

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ФК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

ФК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

ФК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

ФК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Очікувані результати навчання:

ПРН 3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

Навички **Soft skills** – комунікабельність, вміння виступати перед аудиторією, вміння приймати рішення, відповідальність, вміння формувати команду та працювати в ній, вміння вирішувати проблему, наполегливість, вміння критично мислити, здатність порозумітись, розвиток соціальних навичок та емоційного сприйняття, уміння аргументувати свою думку.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Філософське осмислення сутності освіти

Тема 1. Філософія освіти у системі філософського знання

Актуальність філософії освіти. Поняття філософії освіти, її предмет і завдання. Дуалізм філософії освіти. Філософія освіти як галузь пізнання: об'єкт, предмет дослідження, методологічні функції. Особливості філософського осягнення освіти. Завдання філософії освіти.

Ідея освіти та її витoki. Поняття «освіта» та його дискурс. Феномен освіти. Концепції освіти як складові структури філософії освіти.

Формальна, неформальна та інформальна освіта. Людинотворча місія освіти. Філософська концепція самопізнання.

Методологічні концепції гуманітарного знання. Освіта і культура. Гуманізація та гуманітаризація освіти.

Тема 2. Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти

Освіта як цілісна соціальна система, спеціалізована система знань. Освіта як процес. Вплив макросередовища на загальну парадигму розвитку освіти. Теоретико-методологічні засади філософії освіти як галузі наукового знання.

Філософія освіти як практична філософія. Філософія освіти як аспект способу життя людини. Статус філософії освіти. Філософія освіти як методологія розвитку сучасного знання та різних ієрархій освіти.

Проблема плюралізму в освіті. Освіта як комунікативна система удосконалення суспільних відносин. Методологічні проблеми взаємодії філософії освіти і практики.

Філософія освіти у контексті національного державотворення. Філософські основи нової парадигми освіти. Роль освітнього соціуму у становленні і розвитку громадянського суспільства в Україні.

Тема 3. Філософські основи формування ціннісно-цільових пріоритетів освіти

Філософське розуміння категорій «ціль» і «цінність». Цілі в освіті. Осягнення освіти як цінності. Філософське осягнення цінностей консерватизму та лібералізму в освітніх концепціях. Національні й загальнолюдські цінності та їх роль у сучасній освіті. Вплив цілей і цінностей на зміст і методи освіти.

Ідеал освіченості. Освіченість як іншість. Освіта і особистість. «Homo educatus» – новий тип людини.

Ціннісний вимір освіти та її роль у життєдіяльності суспільства та людини. Філософія освіти та її роль у формуванні світоглядної культури майбутнього фахівця. Філософія ринкових відносин та побудови соціальної, демократичної, правової держави.

Єдність мети і результатів освіти. Загальна мета і її результати. Проміжна мета і результати освіти. Поняття якості освіти.

Тема 4. Філософсько-методологічні засади управління системою сучасної освіти

Управління освітою як вид діяльності. Державне та громадське управління освітою: зміст, напрями, функції. Сутність державно-громадського управління освітою як магістральна тенденція ефективного розвитку освіти.

Основні принципи управління освітою. Основні параметри державного управління та громадського управління освітою: спільність та відмінність. Залучення до управління освітою громадянського суспільства. Впровадження новітніх інформаційно-управлінських та комп'ютерних технологій. Філософські проблеми дистанційної освіти.

Виховання освітньої еліти. Управлінська компетенція як проблема філософії освіти. Усунення суперечностей в управлінні освітою. Форми, методи, напрями удосконалення управління освітою в умовах глобалізаційних викликів.

Змістовий модуль 2. Соціологічна інтерпретація освіти як соціокультурного інституту

Тема 5. Соціологія освіти як спеціальна соціологічна теорія

Поняття соціології освіти. Місце соціології освіти у системі соціологічного знання. Предметно-об'єктна сфера соціології освіти. Основні підходи до визначення об'єкта і предмета у вітчизняній соціології освіти.

Співвідношення предмета і об'єкта у соціології освіти і у педагогіці. Структура соціології освіти.

Теоретико-методологічні основи соціології освіти. Основні методологічні підходи в соціології освіти. Загальні і специфічні методи дослідження.

Функції соціології освіти у суспільстві, її значення для розвитку загальносоціологічного знання.

Тема 6. Освіта як соціальний інститут

Потреби, умови та чинники сприяння становленню освіти як соціального інституту. Виникнення шкіл у стародавніх суспільствах як результат суспільного поділу праці. Інститут школи в античному світі, в середні віки, в новий та новітній часи. Революції в освіті.

Характерні риси освіти як соціального інституту: наявність реалізації процесу свідомої соціалізації соціально значущих функцій навчання і виховання; наявність соціально вироблених форм закладів освіти; наявність певної групи осіб, що професійно здійснюють функціонування цього інституту; використання спеціальних методів освіти – методів навчання і виховання; наявність свідомо поставлених цілей навчання і виховання; планомірний, систематичний характер навчання і виховання.

Тема 7. Сутність сучасного етапу модернізації освіти

Формування єдиного освітнього простору. Реформування освіти як безперервний процес у сучасному світі.

Складові світового та європейського досвіду менеджменту освітнього соціуму: різноманітність форм організації та реалізації. Моделі освітньої інтеграції. Національна доктрина розвитку освіти в Україні на початку XXI ст.

Гене́за і суперечності національної системи освіти до європейського освітнього простору. Розвиток системи освіти в умовах інформаційного суспільства.

Формування науково-освітньої еліти як суб'єкта поступу сучасної цивілізації: зарубіжний і вітчизняний досвід. Освіта як вищий рівень інформаційних технологій.

Демократизація, гуманізація, гуманітаризація, безперервність, інновації, інтеграція. Диверсифікація вищої освіти. Радикальне оновлення освітніх програм. Посилення взаємозв'язку вищої школи з ринком праці.

Розвиток соціального діалогу і соціального партнерства. Проблема якості освіти. Рух від поняття кваліфікації до поняття компетенції.

Міжнародна конвергенція освіти. Глобалізація і її наслідки для вищої освіти. Транснаціональна освіта. Інтернаціоналізація вищої освіти.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин														
	денна форма							заочна форма							
	усього	у тому числі						усього	у тому числі						
		л	п	лаб.	інд.	с. р.	л		п	лаб.	інд.	с. р.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13			
Модуль 1															
Змістовий модуль 1. Філософське осмислення сутності освіти															
Тема 1. Філософія освіти в системі філософського знання	10	2	2				6	10	1	1				9	
Тема 2. Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти	10	2	2				6	10							
Тема 3. Філософські основи формування ціннісно-цільових пріоритетів освіти	10	2	2				6	10			1				9
Тема 4. Філософсько-методологічні засади управління системою сучасної освіти	10	2	2				6	9							
Разом за змістовим модулем 1	40	8	8				24	39	1	2				36	
Змістовий модуль 2. Соціологічна інтерпретація освіти як соціокультурного інституту															
Тема 5. Соціологія освіти як спеціальна соціологічна теорія	10	2	2				6	10	1	1				9	
Тема 6. Освіта як соціальний інститут	10	2	2				6	10							
Тема 7. Сутність сучасного етапу модернізації освіти	10	2	2				6	10			1				9
Тема 8. Емпіричні соціологічні дослідження освіти	10	–	2				8	11							
Разом за змістовим модулем 2	40	6	8				26	41	1	2				38	

Усього годин	80	14	16			50	80	2	4			74
Модуль 2												
ІНДЗ	10				10		10					10
Усього годин	90	14	16		10	50	90	2	4			10 74

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Філософія освіти в системі філософського знання	2	1
2.	Тема 2. Філософсько-методологічні проблеми розвитку сучасної освіти	2	
3.	Тема 3. Філософські основи формування ціннісно-цільових пріоритетів освіти	2	1
4.	Тема 4. Філософсько-методологічні засади управління системою сучасної освіти	2	
5.	Тема 5. Соціологія освіти як спеціальна соціологічна теорія	2	1
6.	Тема 6. Освіта як соціальний інститут	2	
7.	Тема 7. Сутність сучасного етапу модернізації освіти	2	1
8.	Тема 8. Емпіричні соціологічні дослідження освіти	2	
	Разом	16	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Зміст навчального матеріалу	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Актуальність і сутність філософської інтерпретації освіти	6	9
2.	Методологічні аспекти функціонування і розвитку сучасної освіти	6	9
3.	Значущість ціннісно-цільових пріоритетів освіти	6	9
4.	Наукові підходи до проблеми управління системою освіти	6	9
5.	Характеристика соціологічних підходів до освіти як соціокультурного інституту	6	9
6.	Роль освітнього процесу для прогресивного суспільного розвитку	6	9
7.	Актуалізація, механізми і чинники модернізації сучасної освіти.	6	9
8.	Методологія і технологія соціологічних досліджень освіти	8	11
	Всього	50	74

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Філософія та соціологія освіти» – це вид науково-дослідної роботи здобувачів, яка містить результати дослідницького пошуку і відображає рівень їх навчальної компетентності.

Метою ІНДЗ є систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчальної дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності. Результати досліджень подаються у реферативній формі. Зміст ІНДЗ: завершена теоретично-практична робота у межах навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі використання знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних і практичних занять.

Перелік тем індивідуальних навчально-дослідних завдань для здобувачів

1. Місце освіти в системі соціальних інститутів.
2. Історія розвитку освіти як соціального інституту.
3. Освіта і культура: історія і сучасність.
4. Освіта і суспільство: динаміка взаємодії.
5. Освіта в сучасному світі.
6. Революції в освіті.
7. Освіта і соціальна мобільність.
8. Масова і елітарна освіта: проблеми та дискусії.
9. Гуманізація та гуманітаризація освіти.
10. Законодавство України про основні принципи освіти в суспільстві.
11. Характеристика системи освіти в Україні.
12. Роль вищої школи в соціально-економічному розвитку сучасного суспільства.
13. Приватна вища школа в Україні: тенденції та проблеми розвитку.
14. Проблеми реформування вищої школи в Україні.
15. Демократизація та лібералізація вищої школи.
16. Реалізація принципів Болонського процесу в Україні.
17. Трансформація соціальних функцій вищої освіти.
18. Специфіка прояву світових тенденцій розвитку соціальної структури сфери освіти в сучасному українському суспільстві.
19. Роль освіти у інформаційному суспільстві.
20. Сутність глобалізації освіти та її основні причини.

9. Методи навчання

З метою формування професійних компетенцій активно впроваджуються як традиційні, так і інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення освітнього процесу:

- словесний метод (лекція, евристична бесіда);
- практичний метод (семінарські заняття);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, складання реферату);
- новітні інформаційні методи у поєднанні з комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні тощо).

10. Методи контролю

Оцінювання знань з навчальних дисциплін здійснюється на основі результатів поточного контролю і підсумкового контролю знань (заліку).

Об'єктом оцінювання знань є програмний матеріал навчальної дисципліни, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння навчального матеріалу, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня оволодіння здобувачами конкретних тем. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, експрес-контролю, перевірки результатів виконання різноманітних індивідуальних навчально-дослідних завдань (рефератів), контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

Під час контролю систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінці можуть підлягати: рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах; активність під час обговорення питань, що винесені на заняття тощо.

Під час контролю виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці можуть підлягати: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; написання рефератів, есе; підготовка конспектів навчальних чи наукових текстів, підготовка реферативних матеріалів тощо.

Розподіл загальної кількості балів, за якими оцінюється вся поточна робота, форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання, визначаються робочими програмами і доводяться до відома здобувачів на початку семестру.

Здобувачам, які брали участь в позанавчальній науковій діяльності (в роботі конференцій, підготовці наукових публікацій) і досягли значних результатів, можуть додаватись додаткові бали за результати поточного контролю з відповідної дисципліни.

Результати поточного контролю знань здобувачів вносяться до журналу обліку роботи академгрупи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з навчальної дисципліни.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи

Денна форма

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
8 балів	Здобувач має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття; володіє гнучкими знаннями не лише в межах вимог навчальної програми, але й використовує додаткові матеріали, аргументовано застосовуючи їх у різних ситуаціях; уміє знаходити інформацію та аналізувати її; ставити і розв'язувати проблеми, у командній роботі займає лідерські позиції; виступаючи з доповіддю на практичному занятті, вміло організовує дискусію між учасниками заняття; вільно тримається перед аудиторією; дотримується культури мовлення.

7 балів	Здобувач добре володіє вивченим матеріалом у межах програми, застосовує знання під час вирішення практичних завдань, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття, бере активну участь у командній роботі, в обговоренні питань практичного заняття та виступає з доповіддю, але відчуває скованість перед аудиторією, під час доповіді користується конспектом.
5–6 балів	Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, вміє працювати в команді, дотримується послідовності у викладенні матеріалу. Разом з тим, у відповіді допускає неточності, окремі відповіді на питання практичного заняття відсутні, відчуває скованість перед аудиторією, читає з конспекту та допускає порушення правил ділового мовлення.
3–4 бали	Здобувач бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, має елементарні, фрагментарні уявлення про об'єкт вивчення теми, працює в команді, але повної розгорнутої відповіді на всі питання практичного заняття немає, не дотримується культури мовлення.
1–2 бали	Здобувач бере участь в обговоренні питань практичного заняття, але немає розгорнутої відповіді на питання практичного заняття, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення теми, не дотримується культури мовлення.

Заочна форма

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
12 балів	Здобувач має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття; володіє гнучкими знаннями не лише в межах вимог навчальної програми, але й використовує додаткові матеріали, аргументовано застосовуючи їх у різних ситуаціях; уміє знаходити інформацію та аналізувати її; ставити і розв'язувати проблеми, у командній роботі займає лідерські позиції; виступаючи з доповіддю на практичному занятті, вміло організовує дискусію між учасниками заняття; вільно тримається перед аудиторією; дотримується культури мовлення.
9–11 балів	Здобувач добре володіє вивченим матеріалом у межах програми, застосовує знання під час вирішення практичних завдань, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією, має розгорнуті відповіді на всі питання практичного заняття, бере активну участь у командній роботі, в обговоренні питань практичного заняття та виступає з доповіддю, але відчуває скованість перед аудиторією, під час доповіді користується конспектом.
6–8 балів	Здобувач правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, вміє працювати в команді, дотримується послідовності у викладенні матеріалу. Разом з тим, у відповіді допускає неточності, окремі відповіді на питання практичного заняття відсутні, відчуває скованість перед аудиторією, читає з конспекту та допускає порушення правил ділового мовлення.

5–3 бали	Здобувач бере активну участь в обговоренні питань практичного заняття, має елементарні, фрагментарні уявлення про об'єкт вивчення теми, працює в команді, але повної розгорнутої відповіді на всі питання практичного заняття немає, не дотримується культури мовлення.
1–2 бали	Здобувач бере участь в обговоренні питань практичного заняття, але немає розгорнутої відповіді на питання практичного заняття, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення теми, не дотримується культури мовлення.

Оцінювання виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується під час підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів з дисципліни.

№ з/п	Критерії оцінювання	Кількість балів
1.	Якість оформлення ІНДЗ	0–1
2.	Логічність і послідовність викладення матеріалу	0–1
3.	Повнота розкриття теми	0–2
4.	Самостійний і творчий підхід до аналізу проблеми, яка досліджується	0–2
5.	Грамотність тексту	0–1
6.	Посилання на першоджерела	0–1
7.	Ґрунтовний висновок	0–1
8.	Своєчасність здачі ІНДЗ	0–1
Загальна кількість балів		10

Здобувач також має можливість отримати додаткові бали (інші види робіт) за наявності результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (стажування, тренінги, участь у конференціях, семінарах та ін.).

Інформація про ресурси для неформальної освіти, процедуру визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, розміщена на сайті факультету соціальної та психологічної освіти (<https://cutt.ly/eZgmfn5>).

Критерії оцінювання результатів навчання (знань, умінь, навичок та компетентностей)

Оцінки	Теоретична підготовка	Практичні уміння і навички
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Здобувач має глибокі, міцні і системні знання навчальної дисципліни, вмє синтезувати знання із окремих тем; використовує здобуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях, здатний вирішувати проблемні питання. Відповідь здобувача відрізняється точністю формулювань, логікою, системністю узагальненості знань.	Здобувач самостійно орієнтується в потоці інформації з дисципліни; здатний проаналізувати й узагальнити отриманий результат. При підготовці до практичних занять здобувач дотримується всіх вимог, передбачених програмою курсу. Крім того, його дії відрізняються раціональністю, вмінням оцінювати помилки й аналізувати результати.
Вище середнього, середній В, С, 75 – 89; дуже добре,	Здобувач знає і може самостійно визначити основні ідеї і категорії навчальної дисципліни; може синтезувати знання із окремих тем, давати точні формулювання. Здобувач може самостійно	Здобувач самостійно виконує завдання, передбачені програмою дисципліни, володіє базовими навичками обґрунтувати застосування основних положень курсу, пов'язати їх із власною

добре	застосовувати знання в стандартних ситуаціях, його відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим.	дослідницькою та професійною діяльністю, але не завжди здатний провести аналіз і узагальнення результату. При виконанні завдань практичних занять Здобувач може самостійно виконати роботу в повному обсязі й зробити правильні висновки
Достатній, Д, Е, 61 – 74, задовільно, достатньо	Здобувач відтворює основні поняття і визначення курсу, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення навчальної дисципліни; допускає неточні і не повні відповіді, не чітко їх формулює, робить окремі помилки у відповіді, але може їх усунути під керівництвом викладача, недостатньо володіє термінологією.	Здобувач може виконувати найпростіші завдання, але не спроможний самостійно висвітлити загальні питання; робить висновки, але не розуміє як застосувати теоретичний матеріал у науково-дослідницькій та професійній діяльності.
Початковий, Fx, F 1 – 60, незадовільно	Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями щодо курсу, який вивчається. У відповіді цілком відсутня самостійність. Здобувач знайомий лише з деякими основними поняттями та визначеннями курсу, з допомогою викладача може сформулювати лише деякі основні положення.	Допускає істотні помилки, невпевнено, з великими утрудненнями виконує практичні завдання.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі

Денна форма

Модуль 1										Модуль 2 (ІНДЗ)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	МК2	10	100
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9		

Заочна форма

Модуль 1										Модуль 2 (ІНДЗ)	Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	МК1	T5	T6	T7	T8	МК2	20	100
12		12		16	12		12		16		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для заліку
90–100	зараховано
82–89	
75–81	
69–74	
60–68	
35–59	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Запорожець М. О. Філософія та соціологія освіти. Умань: Жовтий О. О., 2017. 455 с.
2. Філософія науки та інновацій. Уклад.: А. Л. Бержанір, М. О. Запорожець, Т. В. Кожушко. Умань: Візаві, 2022. 200 с.
3. Філософія педагогічної культури Уклад.: Л. Б. Мартиненко, О. В. Гончарова. Умань : Візаві, 2018. 302 с.

Допоміжна

1. Бержанір А. Л. Філософсько-методологічні аспекти освіти як чинника суспільного розвитку. *Вісник науки та освіти. Серія «Педагогіка»*. 2023. № 5 (11). С. 383–392.
2. Бержанір А. Л. Теоретико-методологічні підходи до інтерпретації соціології освіти. *Вісник науки та освіти. Серія «Соціологія»*. 2023. № 8(14). С. 374–385.
3. Бержанір А. Л., Запорожець М. О. Теоретико-методологічні засади формування у здобувачів філософського осмислення освіти. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка»*. 2023. Вип. 10(24). С. 249–257.
4. Бержанір А. Л. Формування філософсько-методологічної культури майбутніх докторів філософії. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2021. Вип. 2 (7). С. 299–308.
5. Городняк І. В. Соціологія освіти : навч. посіб. Львів : Новий Світ-2000, 2020. 265 с.
6. Курс лекцій із соціології освіти : навч. посіб. для студ. закладів вищої освіти. 4-е вид., перероб. і дод. / за заг. ред. К. В. Астахової. Харків : Вид-во НУА, 2021. 300 с.
7. Пономарьов О. С., Костиця І. В. Практикум з філософії освіти : навч.-метод. посіб. Харків : НТУ «ХП», 2019. 104 с.
8. Філософія, логіка, філософія освіти. Кредитно-модульний курс : навч. посіб. / ред. Р. О. Додонов, Л. І. Мозговий. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 512 с.
9. Філософія освіти і науки : навч. посіб. / І. С. Алексейчук та ін. ; відп. ред.: І. С. Алексейчук, Л. І. Мозговий. Слов'янськ : Вид-во Маторіна Б. І., 2019. 365 с.
10. Філософія освіти : навч. посіб. / за ред. В. П. Андрущенко та ін. Київ : Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. 348 с.
11. Кірик Т. Філософія освіти про гуманізм, неогуманізм, ноогуманізм у вищій школі України – XXI. *Вища освіта України*. 2017. № 2. С. 32–37.
12. Кравцов Ю. С. Онтологічна природа «освітньої реальності» в контексті філософського дискурсу якості освіти. *Грані*. 2017. № 6. С. 53–67.

13. Кравченко Т. О. Філософія освіти : навч.-метод. рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи студентів. Суми : ФОП Цьома С. П., 2017. 92 с.
14. Опанасюк Ю. Філософія інформаційної освіти. *Вища освіта України*. 2017. № 1. С. 37–41.
15. Запорожець М. О., Бержанір А. Л. Проблема духовності в українській філософії XIX – початку XX ст. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 9(11). С. 78–87.
16. Olha Chyrva, Tetiana Yashchuk, Nataliia Pacheva, Anatolii Berzhanir, Inna Berzhanir Modeling of the Processes of Formation and Effective Use of Financial Resources at Higher Education Institutions. *TEM Journal*. 2020. Vol. 9. Issue 1. P. 286–291.

14. Інформаційні ресурси

<http://www.eu-edu.org> – Європейський освітній портал.

<http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.

www.nduv.gov.ua – Центральна наукова бібліотека імені В.І.Вернадського.

<https://lib.iitta.gov.ua/> – електронна бібліотека НАПН України.

<https://library.udpu.edu.ua/> - електронна бібліотека УДПУ імені Павла Тичини.

<https://dspace.udpu.edu.ua/> – інституційний репозитарій УДПУ імені Павла Тичини.

Сайти з неформальної освіти:

<https://prometheus.org.ua/> - платформа Прометеус.

<https://www.ed-era.com/courses/> - студія онлайн-освіти EdEra.

<https://eduhub.in.ua> - Освітній Хаб - EduHub.in.ua.